

NARODNA BANKA SRBIJE

SEKTOR ZA DEVIZNE POSLOVE
ODELJENJE ZA UPRAVLJANJE DEVIZNIM REZERVAMA

**PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM
FINANSIJSKOM TRŽIŠTU**
03–14. april 2017.

April 2017.

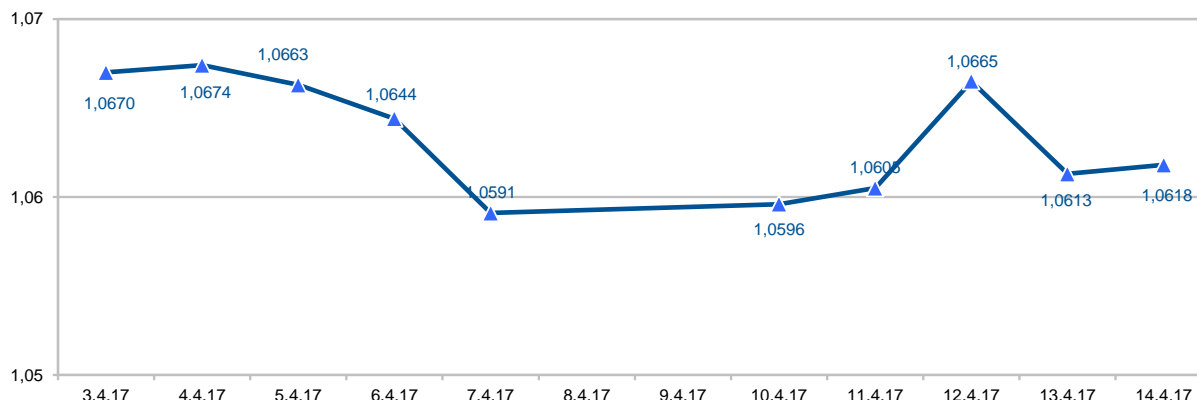
Pregled i predviđanje referentnih kamatnih stopa pojedinih centralnih banaka

	Referentna kamatna stopa (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum poslednje promene	Naredni sastanak	Očekivanje (u %)
I Evropska centralna banka	0,00	-0,05	10. 03. 16.	27. 04. 17.	\
II Federalne rezerve	0,75-1,00	+0,25	15. 03. 17.	03. 05. 17.	0,75-1,00
III Banka Engleske	0,25	-0,25	04. 08. 16.	11. 05. 17.	\
IV Banka Kanade	0,50	-0,25	15. 07. 15.	24. 05. 17.	0,50
V Švajcarska nacionalna banka	(-1.25%) – (- 0.25%)	-0,50	15. 01. 15.	15. 06. 17.	\

Izvor:
Bloomberg LP

1. Kurs EUR/USD

Kurs EUR/USD
(dnevni podaci)

Izvor: Bloomberg LP

Vrednost evra u odnosu na dolar je tokom prvog dana izveštajnog perioda pala na najniži nivo u poslednje tri nedelje, usled objave mešovutih ekonomskih podataka u zoni evra, koji su se nadovezali na postojeće političke neizvesnosti u Evropi. Uprkos tome što je aktivnost prerađivačkog sektora zone evra u martu ostvarila najbrži rast u poslednjih šest godina, prema vrednosti *PMI* indeksa od 56,2, istraživanje je pokazalo da su fabrike imale izvesne probleme u pogledu blagovremenog zadovoljavanja tražnje, što je doprinelo rastu inflatornih pritisaka, te su cene autputa ostvarile najveći rast od juna 2011. godine. Međutim, do kraja dana evro je uspeo da zabeleži oporavak u odnosu na dolar, koji je bio pod negativnim uticajem objave *ISM* i *PMI* indeksa prerađivačkog sektora SAD, čije su vrednosti pokazale izvesno usporavanje aktivnosti tokom marta. Ovi podaci u skladu su sa solidnim, ali ne i ubrzanim rastom ekonomije SAD, te ukazuju na to da će se FED verovatno pridržavati planiranog postepenog povećanja kamatnih stopa. Narednog dana, pozitivan uticaj na dolar imalo je veće od očekivanog smanjenje trgovinskog deficita SAD u februaru, ali je neizvesnost oko predstojećeg sastanka između predsednika SAD i Kine i njegovih mogućih posledica na trgovinske odnose dve zemlje, doprinela tome da drugi dan zaredom dolar zabeleži blagi pad vrednosti u odnosu na evro.

U nastavku nedelje dolar je uspeo da povрати prethodne gubitke, te je u prvom delu izveštajnog perioda evro oslabio za 0,57% u odnosu na dolar. Najpre je do jačanja dolara došlo nakon objave izveštaja o broju kreiranih radnih mesta u privatnom sektoru u SAD, koji je u martu iznosio 263 hiljade, što je najviši nivo od decembra 2014. godine, i značajno iznad očekivanja (185 hiljada), uspevši da prevagne nad objavom podatka o padu vrednosti *ISM* indeksa neproizvodnog sektora SAD u martu, uz takođe smanjenje komponente zaposlenosti. Ponovno slabljenje dolara usledilo je nakon objave izveštaja sa sastanka FED-a, održanog sredinom marta, koji je bio manje optimističan u odnosu na tržišna očekivanja. U izveštaju se navodi da većina članova FED-a smatra da je ekonomija SAD dostigla punu zaposlenost i očekuje postepeno povećanje kamatnih stopa, kao i da krajem godine otpočne proces normalizacije bilansa stanja FED-a, čija je trenutna vrednost 4,5 hiljade milijardi dolara. Izveštaj nije dao znake mogućeg bržeg povećanja kamatnih stopa u odnosu na prethodno prognozirana tri za celu 2017. godinu. Takođe, u izveštaju stoji da nekoliko članova FED-a smatra da značajniji fiskalni podsticaji neće početi pre 2018. godine.

Do značajnijeg slabljenja evra u odnosu na dolar došlo je nakon obraćanja predsednika ECB-a, Marija Dragija, koji je rekao da trenutno ne postoji potreba za promenom kursa monetarne politike ECB-a, što podrazumeva rekordno niske referentne kamatne stope i kupovinu aktive u okviru *QE* programa barem do kraja godine. Dragi je naveo da uprkos tome što se inflacija približila ciljanom nivou od 2%, bazna inflacija, koje ne uključuje cene energije i sveže hrane, pokazuje slabe znake uzlaznog trenda, dodajući da će pre izmena politike, ECB morati da ima dovoljno poverenja u povratak inflacije na cilj u srednjem roku, kao i njeno zadržavanje na tom nivou i u uslovima manje stimulatívne monetarne politike.

Na kraju nedelje, uprkos inicijalnom slabljenju nakon objave izveštaja sa tržišta rada SAD, dolar beleži rast vrednosti u odnosu na evro, usled toga što je pad stope nezaposlenosti na 4,5% u martu (prethodno 4,7%), uspeo da nadomesti značajno manji od očekivanog broj kreiranih radnih mesta van sektora poljoprivrede u SAD, koji je u velikoj meri bio posledica lošijih vremenskih uslova tokom meseca. Dodatno jačanje dolara usledilo je nakon izjave predsednika FED-a iz Njujorka, Vilijama Dadlija, koji je naveo da bi FED mogao napraviti pauzu u pogledu planiranih povećanja kamatnih stopa istovremeno sa početkom smanjenja bilansa stanja, ali je istakao da je reč o veoma kratkom vremenskom periodu, dodajući da bi se sa normalizacijom bilansa stanja moglo početi krajem 2017. ili početkom naredne godine.

Do sredine drugog dela izveštajnog perioda nije bilo bitnijih promena kursa *EUR/USD*. U istom periodu, predsednici centralnih banaka SAD i zone evra su izneli svoje stavove po pitanju stanja ekonomije i monetarne politike. Predsednik FED-a, Jelen, izjavila je da je ekonomija SAD prilično zdrava i da će nastaviti da raste umerenim tempom, te da se nalazi blizu dostizanja ciljeva FED-a, ali da stopa nezaposlenosti može biti pogrešan indikator neiskorišćenih kapaciteta na tržištu rada, imajući u vidu broj ljudi koji napušta radnu snagu. Usled toga je odgovarajući postepeni rast referentne kamatne stope ka neutralnom nivou, dodajući da FED ne želi da se nađe u situaciji u kojoj bi stope morale biti povećane brzo, jer bi to moglo dovesti do recesije. Predsednik ECB-a, Dragi, izjavio je da ECB veruje da će se nastaviti ekonomski napredak zone evra, podržan monetarnom politikom, ali da će političke neizvesnosti verovatno biti prisutne tokom 2017. godine. On je dodao da monetarna politika ima pozitivne distributívne efekte, usled smanjenja stope nezaposlenosti u srednjem roku, kao i da su mere bile veoma efektivne u olakšavanju finansijskih uslova, podsticanju ekonomskog rasta i postepenog približavanja stopa inflacije ka ciljanom nivou.

Sredinom druge nedelje dolazi do izraženog slabljenja dolara u odnosu na evro, pod uticajem izjave predsednika SAD, Donalda Trampa. Tramp smatra da je dolar suviše jak, što otežava poziciju SAD u odnosu na druge zemlje koje devalviraju svoje valute. Takođe, Tramp je dodao da mu odgovara politika niskih kamatnih stopa, ostavljajući mogućnost ponovnog imenovanja Dženet Jelen na mesto predsednika FED-a, po isteku njenog mandata sledeće godine. Već narednog dana, dolar je uspeo da povрати najveći deo gubitaka, čemu su doprineli snažni podaci o poverenju potrošača i sa tržišta rada SAD.

Poslednji dan izveštajnog perioda obeležila je smanjena likvidnost, usled toga što je većina tržišta bila zatvorena zbog praznika. Istog dana objavljeni su i nešto lošiji podaci o inflaciji i maloprodaji u SAD. Inflacija je u martu iznosila 2,4% u odnosu na isti mesec prethodne godine, ispod očekivanja (2,6%) i podatka sa kraja februara (2,7%). Bazna inflacija u martu beleži pad od 0,1%, što je prvo smanjenje bazne inflacije od januara 2010. godine, dok u odnosu na isti mesec prethodne godine rast bazne inflacije iznosi 2,0%, ispod očekivanja (2,3%) i ispod rasta prethodnog meseca (2,2%). Maloprodaja je u martu smanjena za 0,2% u odnosu na prethodni mesec, u skladu sa očekivanjima, dok je podatak iz februara revidiran naniže (sa 0,1% na -0,3%).

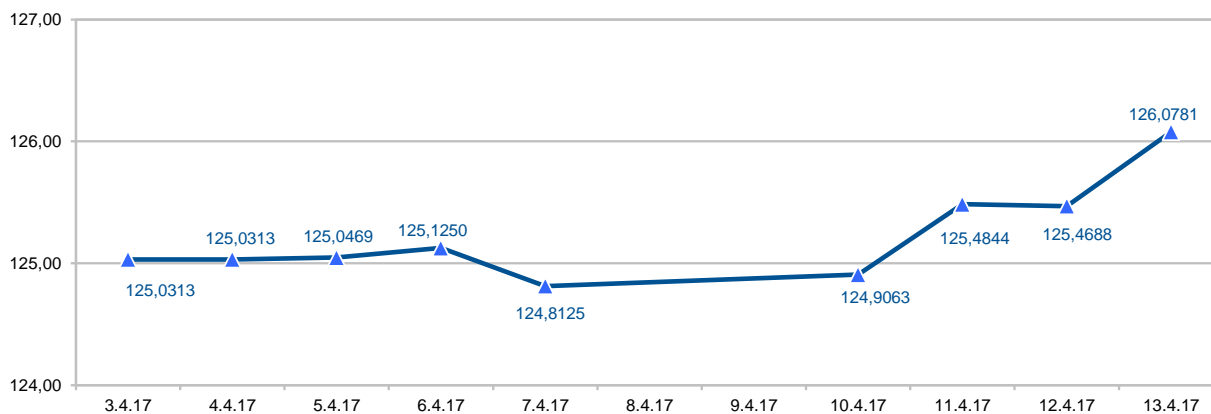
U toku druge nedelje evro je ojačao za 0,25% u odnosu na dolar, dok je u toku celokupnog posmatranog perioda evro izgubio 0,32% vrednosti u odnosu na dolar.

2. Tržište hartija od vrednosti

2.1. Državne obveznice SAD

Cena fjučersa na desetogodišnje državne obveznice SAD

(dnevni podaci)

Izvor: Bloomberg LP

Prinosi državnih obveznica SAD su u toku izveštajnog perioda zabeležili smanjenje duž cele krive prinosa, osim kod instrumenata sa kratkim rokom dospeća (do šest meseci), gde je zabeležen blagi rast prinosa. Prinosi dvogodišnjih državnih obveznica smanjeni su za 5 bazičnih poena, dok su kod desetogodišnjih instrumenata smanjeni za 15 bazičnih poena, odnosno došlo je do smanjenja nagiba krive.

Početkom prve nedelje izveštajnog perioda prinosi državnih obveznica SAD su zabeležili pad, nakon objave nešto lošijih pokazatelja proizvodne aktivnosti u SAD. *ISM* indeks prerađivačkog sektora je u martu smanjen na 57,2, u skladu sa očekivanjima, nakon 57,7 iz februara, što je bio najviši nivo od avgusta 2014. godine. Komponenta novih porudžbina zabeležila je blagi pad, ali se i dalje nalazi na visokom nivou, dok su značajniji pad ostvarile komponente proizvodne aktivnosti i zaliha. Sa druge strane, komponenta izvoznih porudžbina beleži rast i nalazi se na najvišem nivou od novembra 2013. godine, ukazujući na poboljšanje globalne tražnje. Takođe, komponenta zaposlenosti je povećana na najviši nivo od prve polovine 2011. godine, što ukazuje na napredak na tržištu rada prerađivačkog sektora. Uz to, i komponenta cena beleži rast na najviši nivo u poslednjih skoro šest godina. Finalna vrednost *PMI* indeksa prerađivačkog sektora za mart iznosila je 53,3 (prethodno procenjeno 53,4; očekivano 53,5). Sredinom nedelje zabeležen je pad prinosa, nakon objave izveštaja sa sastanka FED-a održanog sredinom marta. U izveštaju navodi se da većina članova FED-a smatra da je u ekonomiji SAD postignuta puna zaposlenost i očekuje nastavak postepenog povećanja referentne kamatne stope, kao i da krajem godine dođe do smanjenja ili prekida reinvestiranja sredstva od dospeća hipotekarnih i državnih obveznica u bilansu stanja FED-a, čija veličina je 4,5 hiljada milijardi dolara. Takođe, nekoliko članova smatra da značajniji fiskalni podsticaj neće početi pre 2018. godine. U drugoj polovini nedelje zabeležen

je rast prinosa, nakon objave podataka iz uslužnog sektora, kao i izveštaja sa tržišta rada u SAD. *ISM* indeks neproizvodnog sektora SAD je u martu iznosio 55,2, manje od očekivanja (57,0), vrednosti iz februara (57,2) i najniže za poslednjih pet meseci. Smanjenje u odnosu na prethodni mesec beleže komponente novih porudžbina, zaposlenosti, poslovnih aktivnosti i cena. Iako se u martu beleži smanjene u odnosu na februar, vrednost ovog pokazatelja i dalje nalazi značajno iznad granice od 50,0, što ukazuje na nastavak rasta aktivnosti u sektoru usluga. *PMI* indeks usluga imao je vrednost od 52,8, takođe ispod preliminarne procene (52,9) i vrednosti u februaru (53,8) i nalazi se na najnižem nivou od septembra 2016. godine. Broj kreiranih radnih mesta van sektora poljoprivrede u SAD je u martu iznosio 98 hiljada, ispod očekivanja (180 hiljada), podatka iz prethodnog meseca (219 hiljada) i najmanje od maja 2016. godine, što se delimično pripisuje i lošijim vremenskim uslovima tokom marta, pri čemu je do značajnog pada zaposlenosti došlo i u sektoru maloprodaje. Sa druge strane, tromesečni prosek, kao bolji pokazatelj stanja na tržištu rada, nalazi se na nivou od 178 hiljada. Stopa nezaposlenosti je smanjena za 0,2pp na 4,5%, nasuprot očekivanjima da ostane nepromenjena, dok je stopa U6 (koji predstavlja širi pokazatelj nezaposlenosti) smanjena na 8,9% (prethodno 9,2%), najniže od decembra 2007. godine. Stopa participacije radne snage je u martu bila nepromenjena (63,0%). Zarade su u martu povećane za 0,2% u odnosu na prethodni mesec, u skladu sa očekivanjima, dok je rast zarada iz februara revidiran naviše (sa 0,2% na 0,3%). U odnosu na isti mesec prethodne godine, rast zarada je u martu iznosio 2,7% (2,8% na kraju februara).

Tokom druge nedelje zabeležen je pad prinosa državnih obveznica, najviše sredinom nedelje, nakon izjava predsednika SAD, Donalda Trampa, koji smatra da je dolar suviše jak, što otežava poziciju SAD u odnosu na druge zemlje koje devalviraju svoje valute, dodajući da mu odgovara politika niskih kamatnih stopa. Predsednica FED-a, Jelen, izjavila je da je ekonomija SAD prilično zdrava i da će nastaviti da raste umerenim tempom, te da je FED blizu postizanja ciljeva. Usled toga je odgovarajući postepeni rast referentne kamatne stope ka neutralnom nivou, ističući da FED ne želi da se nađe u situaciji u kojoj bi stope morale biti povećane brzo, jer bi to moglo dovesti do recesije. Indeks optimizma preduzetnika i malih preduzeća u SAD je u martu smanjen na 104,7 (u skladu sa očekivanjima) sa 105,3 u februaru, ali se i dalje nalazi na veoma visokom nivou, koji ukazuje na snažan rast aktivnosti u ovom sektoru ekonomije. Smanjenje se beleži kod pet od deset komponenti ovog indeksa, dok se kod dve komponente beleži umeren rast (planovi za zapošljavanje i za kapitalna ulaganja). Krajem nedelje objavljeni su nešto lošiji podaci o inflaciji i maloprodaji u SAD, ali nisu uticali na kretanje prinosa jer su finansijska tržišta bila zatvorena u petak 14. aprila. Inflacija iznosila je -0,3% u martu (očekivano 0,0%), nakon 0,1% u februaru. U odnosu na isti mesec prethodne godine stopa rasta potrošačkih cena iznosila je 2,4%, ispod očekivanja (2,6%) i rasta sa kraja prethodnog meseca (2,7%). Na godišnju stopu inflacije značajno utiče rast cena energenata od 10,9% za poslednjih godinu dana, iako u odnosu na prethodni mesec beleži pad od 3,2%. Bazna inflacija u martu beleži pad od 0,1%, što je prvo smanjenje bazne inflacije od januara 2010. godine, dok u odnosu na isti mesec prethodne godine rast bazne inflacije iznosi 2,0%, ispod očekivanja (2,3%) i ispod rasta prethodnog meseca (2,2%). Maloprodaja u SAD je u martu smanjena za 0,2% u odnosu na prethodni mesec, u skladu sa očekivanjima, dok je podatak iz prethodnog meseca revidiran naniže (sa 0,1% na -0,3%). Do pada maloprodaje došlo je usled slabije prodaje automobila. Maloprodaja bez automobila i goriva je u martu povećana za 0,1%, ispod očekivanja (0,3%).

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

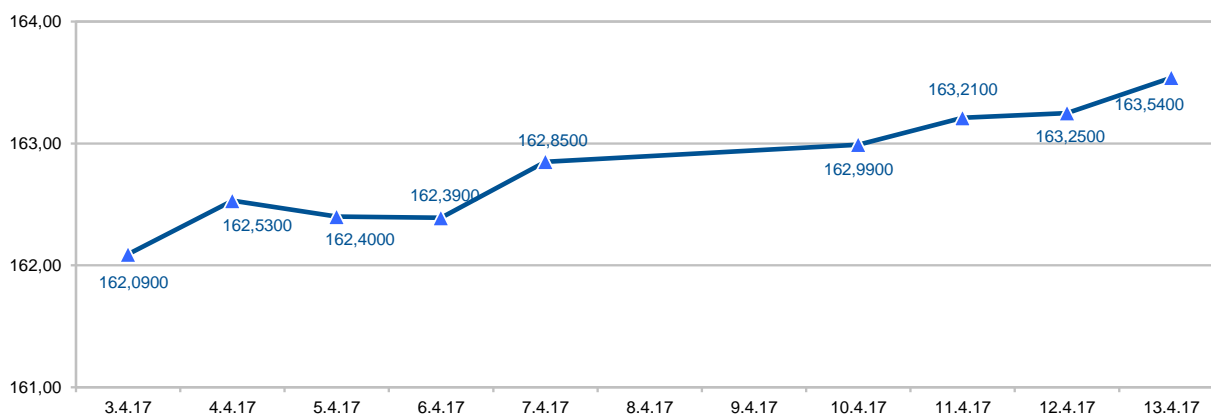
	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
I Broj kreiranih radnih mesta van sektora poljoprivrede, (07.04.2017.)	Mar	180k	98k	219k
II Stopa rasta potrošačkih cena, Y/Y (14.04.2017.)	Mar	2,6%	2,4%	2,7%
III Stopa rasta maloprodaje, M/M (14.04.2017.)	Mar	-0,2%	-0,2%	-0,3%

Izvor: Bloomberg LP.

2.2. Državne obveznice Nemačke

Cena fjučersa na desetogodišnje nemačke obveznice

(dnevni podaci)

Izvor: Bloomberg LP

Tokom izveštajnog perioda prinosi nemačkih državnih obveznica su se smanjili. Prinos dvogodišnje nemačke državne obveznice smanjen je za dvanaest bazičnih poena, sa -0,75% na -0,87%, prinos petogodišnje obveznice smanjen je za trinaest bazičnih poena, sa -0,39% na -0,52%, dok je prinos desetogodišnje nemačke državne obveznice smanjen za četrnaest bazičnih poena, sa 0,33% na 0,19%. U istom periodu prinosi francuskih državnih obveznica su zabeležili manji pad prinosa (desetogodišnja za šest bazičnih poena, petogodišnja za pet bazičnih poena, dvogodišnja za četiri bazična poena), čime se povećala razlika između prinosa obveznica dve zemlje.

Prvog dana izveštajnog perioda objavljeno je da je stopa nezaposlenosti u zoni evra u februaru smanjena na 9,5%, u skladu sa očekivanjima, nakon 9,6% iz januara, te se nalazi na najnižem nivou u poslednjih skoro osam godina. Istog dana, član ECB-a, Kere, izjavio je da smanjenje mesečnog obima kupovine obveznice u zoni evra nije početak kraja programa kvantitativnih olakšica, te da ECB ne vidi jasne dokaze koji ukazuju na to da izuzetno stimulatívne mere monetarne politike štete finansijskim tržištima, uprkos značajno negativnim prinosima na neke obveznice, kao i znakovima koji ukazuju na nedovoljnu ponudu istih. On je dodao da su glavni razlozi za rast tražnje za nemačkim kratkoročnim državnim obveznicama politički rizici u određenim evropskim zemljama i stroža finansijska regulativa nakon krize. Narednog dana objavljeno je da je maloprodaja u zoni evra tokom februara povećana za 0,7% u odnosu na prethodni mesec, iako je očekivan rast od 0,5%, dok je podatak za januar revidiran sa -0,1% na 0,1%. U odnosu na isti period prethodne godine, maloprodaja beleži rast od 1,8% (očekivano 1,0% i prethodno 1,5%). Na rast maloprodaje u februaru najviše je uticalo rast prodaje odeće i obuće (2,2%), nakon što je zabeleženo smanjenje u prethodna tri meseca. Krajem nedelje, predsednik ECB, Dragi, rekao je da za sada nema razloga za promenu kursa monetarne politike ECB, uključujući rekordno niske referentne kamatne stope i kupovinu aktive u okviru QE programa bar do kraja godine, dok je član ECB, Merš, izjavio da se ekonomski napredak u zoni evra zasniva na izuzetno ekspanzivnoj monetarnoj politici, te da je on još uvek slab, ali da podrška rastu ne može trajati zauvek.

U ponedeljak 10. aprila, objavljen je *Sentix* indeks poverenja među investitorima u zoni evra, koji je u aprilu porastao na 23,9, iznad tržišnih očekivanja (21,0) i vrednosti iz prethodnog meseca (20,7), te se nalazi na najvišem nivou u poslednjih deset godina. Komponenta procene trenutne situacije porasla je na 28,8 (prethodno 23,8), dok je komponenta očekivanja porasla na 19,3 (prethodno 17,8). Narednog dana objavljen je podatak o industrijskoj proizvodnji u zoni evra, koja je u februaru smanjena za 0,3% u odnosu na prethodni mesec (očekivan rast od 0,1%), najviše usled značajnog pada proizvodnje energenata (-4,7%), dok je podatak za januar revidiran sa 0,9% na 0,3%. Kod kapitalnih dobara beleži se rast proizvodnje, dok se kod potrošačkih dobara beleži pad u odnosu na januar. U odnosu na isti mesec

prethodne godine industrijska proizvodnja je povećana za 1,2%, nakon 0,2% na kraju prethodnog meseca. Istog dana objavljen je i podataka o *ZEW* indeksu. *ZEW* indeks očekivanja u Nemačkoj je u aprilu povećan na 19,5 (očekivano 14,8) sa 12,8 iz marta, dok je *ZEW* indeks procene trenutne situacije povećan na 80,1 (očekivano 77,5), nakon 77,3 u prethodnom mesecu. *ZEW* indeks očekivanja zone evra u martu beleži rast na 26,3 (prethodno 25,6). Vrednosti indeksa ukazuju na nastavak solidnog rasta ekonomske aktivnosti u Nemačkoj i na optimizam investitora uprkos političkoj neizvesnosti u EU.

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zemalja Evropske monetarne unije

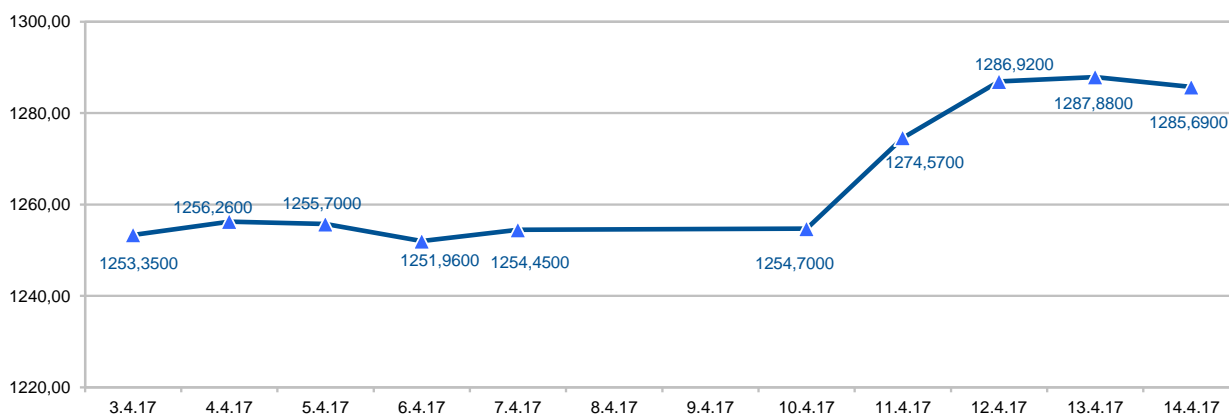
	period	očekivani podatak	aktuelni podatak	prethodni podatak
I <i>Sentix</i> indeks poverenja u zoni evra, (10.04.2017.)	Apr	21,0	23,9	20,7
II Industrijska proizvodnja u zoni evra, (11.04.2017.)	Feb	0,1%	-0,3%	0,3%
III <i>ZEW</i> indeks očekivanja u zoni evra (11.04.2017.)	Apr	-	26,3	25,6

Izvor: Bloomberg LP.

3. Zlato

Zlato

(dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg LP

Cena zlata beleži rast na početku izveštajnog perioda pod uticajem geopolitičkih tenzija, nakon što je predsednik SAD, Donald Tramp, ukazao na mogućnost da se spoljnotrgovinski odnosi sa Kinom iskoriste kako bi se obezbedila saradnja između Kine i SAD i njihov zajednički nastup protiv Severne Koreje. Tražnju za zlatom podržala je neizvesnost pred sastanak između predsednika SAD i Kine, kao i rizici u vezi sa predstojećim predsedničkim izborima u Francuskoj. Potom je i pitanje globalne bezbednosti, nakon terorističkih napada u Rusiji, podstaklo dodatni rast tražnje za zlatom, kao sigurnom aktivom u periodima nesigurnosti.

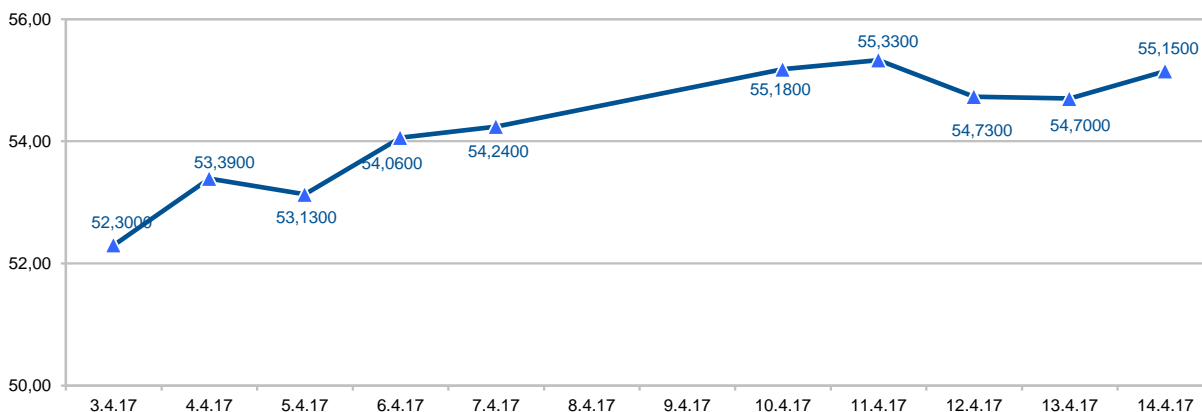
Rast cena zlata nastavljen je istovremeno sa slabljenjem dolara, nakon objave izveštaja koji su pokazali usporavanje rasta prerađivačkog sektora SAD i pad prodaje automobila tokom marta. Deo tog rasta neutralisan je nakon izjava Donalda Trampa, koji je izneo planove značajnog povećanja infrastrukturne potrošnje i deregulacije u SAD. Do pada cena zlata u nastavku nedelje dolazi pod uticajem jačeg dolara, nakon boljeg od očekivanog izveštaja o zaposlenosti unutar privatnog sektora SAD, ali su gubici bili ograničeni, usled objave izveštaja sa sastanka FED-a, održanog sredinom marta, koji nije dao znake bržeg zatezanja monetarne politike u odnosu na prethodne prognoze. Poslednjeg dana cena zlata beleži rast pod uticajem intenziviranja geopolitičkih tenzija, nakon napada koje je SAD izvela na vazдушnu bazu u Siriji, ali je kasnije jačanje dolara dovelo do korekcije cena naniže. U toku prve nedelje, cena zlata porasla je za 0,41%.

Rast cena zlata nastavljen je i tokom najvećeg dela druge nedelje, u okviru koje je ona porasla za 2,49%. Najveći doprinos rastu cena došao je ponovo po osnovu tražnje investitora za sigurnom aktivom u uslovima rasta političkih i bezbednosnih rizika u Severnoj Koreji, na Srednjem istoku i neizvesnog ishoda predstojećih izbora u Francuskoj. Potom je slabljenje dolara doprinelo dodatnom rastu cena zlata, nakon izjava Donalda Trampa koji je valutu SAD okarakterisao kao suviše snažnu, što otežava poziciju SAD u odnosu na zemlje koje vrše devalvaciju svojih valuta. U toku celokupnog izveštajnog perioda cena zlata porasla je za 2,49%.

4. Nafta

Dated Brent OIL

(dnevni podaci, USD po barelu)

Izvor: Bloomberg LP

Cena nafte na početku izveštajnog perioda beleži pad, pod uticajem ponovnog otvaranja najvećih naftnih polja u Libiji i znakova veće proizvodnje nafte iz uljanih škriljaca u SAD, usled čega je došlo do rasta zabrinutosti oko viška ponude nafte na globalnom nivou. Već sutradan cena nafte beleži najveći dnevni rast u toku posmatranog perioda (+2,08%), podržana neočekivanim prekidom proizvodnje nafte u Severnom moru i očekivanim smanjenjem zaliha sirove nafte i naftnih preradevina u SAD. Međutim, rast zaliha sirove nafte u SAD na rekordan nivo u toku protekle nedelje, nasuprot očekivanom padu, odrazio se kroz pad cena. Zalihe sirove nafte beleže rast u trinaest od poslednjih petnaest nedelja. Do rasta cena nafte tokom poslednja dva dana dolazi najviše pod uticajem geopolitičkih tenzija, nakon napada koje je SAD izvela na vazдушnu bazu u Siriji, usled sumnji da je sirijska vojska prethodno izvršili napad hemijskim oružjem na sirijske civile. Takođe, rastu cena doprineli su i podaci koji ukazuju na to da se potpisnice sporazuma o ograničavanju proizvodnje nafte, koji je stupio na snagu 1. januara tekuće godine, u najvećoj meri pridržavaju plana, te da postoji mogućnost da se dogovor između članica OPEC-a i nekih od drugih vodećih proizvođača nafte, nastavi i tokom druge polovine godine. Tokom prve nedelje izveštajnog perioda cena je porasla za 2,90%.

Druge nedelje izveštajnog perioda cena nafte beleži dodatni rast od 1,68%, te je u toku kompletnog posmatranog perioda cena porasla za 4,63%. Rast geopolitičkih tenzija usled događaja na kraju prethodne nedelje, kao i zatvaranje jednog od najvećih naftnih polja u Libiji, nakon ponovnog aktiviranja tokom protekle nedelje, doprineli su rastu cena na početku drugog dela izveštajnog perioda. Potom je do rasta cena došlo usled vesti da je Saudijska Arabija zvaničnicima OPEC-a rekla da podržava produžetak sporazuma o smanjenju proizvodnje na još šest meseci, odnosno do kraja godine. Sredinom nedelje, cena nafte beleži pad pod uticajem rizika daljeg rasta proizvodnje nafte u SAD, uprkos objavi izveštaja o neočekivanom padu zaliha sirove nafte u SAD tokom protekle nedelje. Na rast cena nafte krajem nedelje najviše je uticao izveštaj Međunarodne agencije za energiju, prema kome se tržište nafte nalazi veoma blizu ravnotežnog nivoa, nakon tri godine viška ponude, navodeći da je poštovanje planiranog smanjenja proizvodnje od strane članica OPEC-a bilo impresivno, dodajući da je došlo do poboljšanja u pogledu

pridržavanja sporazuma od strane zemalja potpisnica koje nisu članice *OPEC*-a, te da produžetak sporazuma doprineo smanjenju zaliha nafte.